

۱- «الطَّالِبُ الْمَشَاغِبُ لَا يَسْتَمِعُ إِلَى الْمُدْرَسِ وَيَضُرُّ زَمَلَاءَهُ بِسَلْوَكِهِ وَ يَرْسُبُ فِي الْامْتِحَانِ!»:

- (۱) دانش‌آموز شلوغ کننده و اخلاک‌گر به سخن معلم گوش نمی‌دهد و با رفتارش به همکلاسی‌هایش زیان می‌رساند و در امتحان مردود می‌شود!
- (۲) دانش‌آموز شلوغ کننده و اخلاک‌گر به سخن معلم گوش نمی‌دهد و با رفتار بدش به همکلاسی‌هایش زیان می‌رساند و در امتحان مردود می‌شود!
- (۳) دانش‌آموز اخلاک‌گری که به سخن معلم گوش نمی‌دهد، با رفتارش به همکلاسی‌هایش زیان می‌رساند و در امتحان مردود می‌شود!
- (۴) دانش‌آموز شلوغ کننده و اخلاک‌گر به سخن معلم گوش نمی‌دهد و با رفتارش به همکلاسی‌ها زیان می‌رساند و در امتحان مردود می‌شود!

۲- «كُتِبَ الْمَعْلَمُ مَوْضُوعَ الدَّرْسِ فِي الْحِصَّةِ الْأُولَى عَلَى السَّبُورَةِ ثُمَّ التَّفَتَّ إِلَى الطَّلَابِ وَ بَدَأَ بِالدَّرْسِ!»:

- (۱) معلم در زنگ اول موضوع درس را بر روی تخته‌سیاه نوشت سپس به دانش‌آموزان رو کرد و درس را ادامه داد!
- (۲) معلم موضوع درس زنگ اول را بر روی تخته‌سیاه نوشت سپس به دانش‌آموزان رو کرد و درس را شروع کرد!
- (۳) در زنگ اول معلم موضوع درس را بر روی تخته‌سیاه نوشت سپس به دانش‌آموزان رو کرد و درس را شروع کرد!
- (۴) در زنگ اول معلم موضوع درس را بر روی تخته‌سیاه نوشت سپس به دانش‌آموزان اشاره کرد و درس را شروع کرد!

۳- «عَلَى الطَّالِبِ أَنْ لَا يَسْبِقَ الْمَعْلَمَ بِالْكَلَامِ وَ لَا يَعِصِي أَوْامِرَهُ وَ أَنْ يَجْتَنِبَ كُلَّ شَيْءٍ فِيهِ إِسَاءَةٌ لِلْأَدَبِ!»:

- (۱) دانش‌آموز باید در سخن‌گفتن از معلم پیشی نگیرد و از دستوراتش سرپیچی نکند و از چیزهایی که بی‌ادبی در آن باشد دوری کند!
- (۲) دانش‌آموز نباید در سخن‌گفتن از معلم پیشی بگیرد و از دستوراتش سرپیچی نکند و از هر چیزی که بی‌ادبی در آن باشد دوری کند!
- (۳) دانش‌آموز باید در سخن‌گفتن از معلم پیشی بگیرد و از دستوراتش سرپیچی کند و از هر چیزی که بی‌ادبی در آن باشد دوری کند!
- (۴) دانش‌آموز باید در سخن‌گفتن از معلم پیشی نگیرد و از دستوراتش سرپیچی نکند و از هر چیزی که بی‌ادبی در آن باشد دوری کند!

۴- «سَوْفَ يُؤَلَّفُ مَعْلَمُنَا كِتَابًا فِي مَجَالِ التَّرْبِيَةِ وَ سَوْفَ يَكْتَبُ فِيهِ الْأَدَابَ الَّتِي مَن يَلْتَزِمُ بِهَا يَنْجَحُ!»:

- (۱) معلم ما یک کتاب در زمینه پرورش خواهد نوشت و در آن آدابی را خواهد نوشت که هر کسی آن‌ها را لازم بداند موفق می‌شود!
- (۲) معلم ما کتابی در زمینه پرورش خواهد نوشت و در آن آدابی را خواهد نوشت که هر کسی به آن‌ها پایبند شود موفق می‌شود!
- (۳) معلم ما کتابی در زمینه پرورش خواهد نوشت و در آن آدابی را خواهد نوشت که افراد پایبند به آن‌ها موفق می‌شود!
- (۴) معلم ما کتابی در زمینه پرورش خواهد نوشت و در آن آدابی را خواهد نوشت که فقط هر کسی به آن‌ها پایبند شود موفق می‌شود!

۵- عَيْنِ الصَّحِيحِ:

- (۱) وَفَّ الْمَعْلَمُ التَّجْبِيلَ لِأَنَّهُ يَبِينِي وَ يُنْشِئُ أَنْفُسًا وَ عَقُولًا: احترام معلم را به جا بیاور زیرا او جان‌ها و عقل‌هایی را می‌سازد و بنا می‌کند!
- (۲) وَافَقَ مَعْلَمٌ عِلْمَ الْأَحْيَاءِ أَنْ أَقْرَأَ إِِنْشَاءً حَوْلَ الْعِلْمِ أَمَامَ الطَّلَابِ: معلم زیست‌شناسی موافقت کرد که انشایی درباره علم برای دانش‌آموزان بخوانم!
- (۳) مَن يَتَّبِعْهُ لِأَخْطَائِهِ يَحَاوِلُ لِإِصْلَاحِهَا وَ لَنْ يَهْرَبَ مِنْهَا! هر کس از خطاهایش آگاه شود برای اصلاحشان تلاش می‌کند و از آن‌ها فرار نخواهد کرد!
- (۴) هَمَسَ تَلْمِيزًا إِلَى صَدِيقِهِ فِي مَحْضَرِ الْمَعْلَمِ ثُمَّ نَدِمَ! دانش‌آموزی در حضور معلم با دوستش آهسته سخن گفت، سپس شرم‌منده شد!

۶- عَيْنِ الْخَطَأِ:

- (۱) مَن سَأَلَ مَعْلَمَهُ تَعْنَتًا فَقَدْ فَعَلَ مَا فِيهِ إِسَاءَةٌ لِلْأَدَبِ: هر کسی برای مچ‌گیری از معلمش سوال بپرسد کاری بی‌ادبانه انجام داده است!
- (۲) كَادَ زَمِيلِي أَنْ يَنَامَ فِي الصَّفِّ عِنْدَمَا كُنْتُ أَقْرَأُ إِِنْشَائِي! هم کلاسی‌ام هنگامی که من انشایم را می‌خواندم در کلاس خوابش می‌برد!
- (۳) مَن آدَابَ الطَّلَابِ عَدَمَ الْاَلْتِفَاتِ إِلَى الْوَرَاءِ إِلَّا لِضَرُورَةٍ! از آداب دانش‌آموز روی برنگردان به پشت مگر برای ضرورت است!
- (۴) إِذَا خَاطَبْتَكَ الْجَهْلَالُ قُلْ لَهُمْ سَلَامًا وَ إِنْ كُنْتُ أَمِيرًا! اگر نادانان تو را خطاب کنند سخنی آرام بگو اگرچه فرمانده باشی!

۷- «وَ مَا تَقَدَّمُوا لِأَنْفُسِكُمْ مِنْ خَيْرٍ تَجِدُوهُ عِنْدَ اللَّهِ!» عَيْنِ غَيْرِ الْمُنَاسِبِ لِلْمَفْهُومِ:

- (۱) چو نیکی کنی نیکی آید برت/ بدی را بدی باشد اندر خورت!
- (۲) تو نیکی می‌کن و در دجله انداز/ که ایزد در بیابانت دهد باز!
- (۳) إِنْ أَحْسَنْتُمْ أَحْسَنَتُمْ لِأَنْفُسِكُمْ وَ إِنْ أَسَأْتُمْ قَلْتُمْ!
- (۴) أَحَبُّ عِبَادِ اللَّهِ إِلَى اللَّهِ أَنْفَعُهُمْ لِعِبَادِهِ!

** اِقْرَأِ النَّصَّ التَّالِيَّ بِدَقَّةٍ ثُمَّ أَجِبْ عَنِ الْأَسْئَلَةِ بِمَا يَنْسَبُ لِلنَّصِّ: (۲۸ - ۳۰)

«يُحِبُّ الشَّبَابَ أَنْ يَكْسِبُوا أَحْتِرَامَ الْأَخْرِيْنَ وَ يَرَاهُمْ النَّاسُ فِي أَحْسَنِ حَالٍ وَ يُحِبُّونَ النَّجَاحَ فِي جَمِيعِ مَرَاجِلِ حَيَاتِهِمْ وَ هَذَا أَمْرٌ جَمِيلٌ جَدًّا وَلَكِنْ يَحْتَاجُ إِلَى الْاَلْتِزَامِ بِالصَّبْرِ وَ الْحِلْمِ وَ الْمُحَاوَلَةِ وَ التَّعَلُّمِ وَ عَلَيْهِمْ أَنْ يَسْتَمِعُوا إِلَى كَلَامِ الْعُلَمَاءِ وَ يَعْمَلُوا بِهِ لِأَنَّ الْعَالِمَ كَمَنْ مَعَهُ شَمْعَةٌ تَضِيءُ لِلنَّاسِ، فَمَنْ يَلْتَزِمُ بِهَذِهِ الْأُمُورِ يَصِلُ إِلَى أَهْدَافِهِ وَ مَن يَحْتَجُّ عَنِ سِرِّ النَّجَاحِ وَجَدَ أَنَّ النَّاجِحِينَ صَادِقُونَ مَعَ أَنْفُسِهِمْ وَ مَعَ الْأَخْرِيْنَ وَ لَا يَهْرَبُونَ مِنْ مَشَاكِلِ الْحَيَاةِ وَ لَا يَنْسَحِبُونَ عِنْدَ التَّعَبِ بَلْ يَتَقَدَّمُونَ وَ يُحَاوِلُونَ أَكْثَرَ وَ يَزِيدُ نَشَاطَتَهُمْ وَ يَصْبِرُونَ وَ مَن صَبَرَ حَصَلَ عَلَى النَّجَاحِ فِي حَيَاتِهِ. وَ مَن كَثُرَ سَوَالُهُ فِي الصَّغَرِ وَ تَعَلَّمَ أَكْثَرَ زَادَ عِلْمُهُ وَ اسْتَطَاعَ الْإِجَابَةَ فِي كِبَرِهِ وَ مَن اجْتَنَبَ التَّعَلَّمَ قَلَّ وَدَّةٌ لِلْأُمُورِ لِأَنَّ النَّاسَ أَعْدَاءُ مَا جَهَلُوا.»

۸- عَيْنِ الصَّحِيحِ:

- (۱) الطَّلَابُ كَمَنْ مَعَهُ شَمْعَةٌ تَضِيءُ لِلنَّاسِ!
- (۲) مَن صَبَرَ كَسَبَ النَّجَاحَ فِي حَيَاتِهِ!
- (۳) النَّاجِحُونَ يَهْرَبُونَ مِنْ مَشَاكِلِ الْحَيَاةِ!
- (۴) الْاَلْتِزَامُ عِنْدَ التَّعَبِ مِنْ صِفَاتِ النَّاجِحِينَ!

۹- عَيْنِ الصَّحِيحِ: النَّصُّ يَتَحَدَّثُ عَنِ

- (۱) سِرُّ النَّجَاحِ وَ صِفَاتِ النَّاجِحِينَ!
- (۲) كَثْرَةُ السُّوَالِ فِي الصَّغَرِ وَ الْإِجَابَةُ فِي الْكِبَرِ!
- (۳) الْهَرُوبُ مِنْ مَشَاكِلِ الْحَيَاةِ وَ الْاَلْتِزَامُ عِنْدَ التَّعَبِ!
- (۴) الْاَلْتِزَامُ إِلَى كَلَامِ الْعُلَمَاءِ وَ الْعَمَلُ بِهِ!

۱۰- عَيْنِ الْخَطَأِ:

- (۱) مَن سَأَلَ فِي صَغَرِهِ أَجَابَ فِي كِبَرِهِ!
- (۲) مَن اجْتَنَبَ التَّعَلَّمَ لَا يُجِبُّ الْأُمُورَ كَثِيرًا!
- (۳) النَّاسُ يُوَدُّونَ مَا يَجْهَلُونَهُ وَ لَا يُجِبُّونَ مَا يَعْلَمُونَهُ!
- (۴) مَن أَحَبَّ النَّجَاحَ فِي حَيَاتِهِ عَلَيْهِ الْاَلْتِزَامُ بِالصَّبْرِ!

- (١) فعل مضارع - ثلاثي مجرد (حروفه الأصلية: و ص ل) - للغائب/ فعل و مع فاعله جواب الشرط
- (٢) فعل مضارع - ثلاثي مجرد (ماضيه: وصل) - للغائب - مجهول/ فعل و فاعله محذوف
- (٣) فعل مضارع - ثلاثي مجرد (حروفه الأصلية: و ص ل) - للغائب - معلوم/ فعل الشرط
- (٤) ثلاثي مجرد (حروفه الأصلية: و ص ل) - للغائب - معلوم/ فعل و مع فاعله جواب الشرط

١٢- «النجاح»:

- (١) مفرد مذكر - حروفه الأصلية: ن ج ح/ فاعل
- (٢) مصدر (حروفه الأصلية: ن ج ح) / مفعول
- (٣) اسم - مصدر (حروفه الأصلية: ن ج ح) / مفعول
- (٤) اسم - مصدر (حروفه الأصلية: ن ج ح) / مفعول

** عَيْنَ الْمُنَاسِبِ لِلْجَوَابِ عَنِ السُّئَالِ التَّالِيَةِ

١٣- عَيْنَ الصَّحِيحِ لِلتَّوْضِيحَاتِ:

- (١) ارتكابُ الذَّنْبِ وَ تَرْكُ أَوْامِرِ اللَّهِ: الكبائر
- (٢) ما يُعْطَوْنَهُ لِلْمَوْظُفِّينَ وَ الْعَمَالِ مُقَابِلَ عَمَلِهِمْ: الأجر
- (٣) لَوْحٌ فِي الصَّفِّ يَكْتُبُ الْمَعْلَمُ عَلَيْهِ تَارَةً: السِّيُورَةُ
- (٤) ما نَعْرِفُ بِهِ الْحَقَّ مِنَ الْبَاطِلِ: الفرقان

١٤- عَيْنَ مَا لَيْسَتْ فِيهِ كَلِمَتَانِ مُتَضَادَّتَانِ أَوْ مُتَرَادِفَتَانِ:

- (١) عليكِ الجلوسُ إن لم يَسْمَحْ لَكَ الْمَعْلَمُ بِالْقِيَامِ!
- (٢) مَنْ كَثُرَ ذَنْبُهُ بَكَى فِي الْآخِرَةِ وَ مَنْ قَلَّ إِثْمُهُ ضَحِكَ!
- (٣) كَأَنَّ الْأَحْيَاءَ نِيَامٌ وَ الْمَوْتَى مُنْتَبِهُونَ!
- (٤) لا خَيْرَ فِي صِدَاقَةِ الْجَاهِلِ وَ إِنْ كَانَ حَمِيمًا!

١٥- عَيْنَ فِعْلِ الشَّرْطِ يَخْتَلِفُ عَنِ الْبَاقِي:

- (١) مَنْ أَحَبَّ الْمَعْلَمَ لَمْ يَلْتَفِتْ إِلَى الْوَرَاءِ فِي مَحْضَرِهِ!
- (٢) مَنْ اسْتَمَعَ إِلَى كَلَامِ الْأُسْتَاذِ لَمْ يَرْسُبْ فِي الْإِمْتِحَانِ!
- (٣) مَا فَعَلْتَ مِنَ الْخَيْرَاتِ وَجَدْتَهَا ذَخِيرَةً لِآخِرَتِكَ!
- (٤) مَا تَقَدَّمُوا لِأَنْفُسِكُمْ مِنْ خَيْرٍ تَجِدُوهُ عِنْدَ اللَّهِ!

١٦- عَيْنَ مَا لَيْسَتْ فِيهِ أَدَاةُ الشَّرْطِ:

- (١) إِنْ تَنْصَرُوا لِلَّهِ يَنْصُرْكُمْ وَ يُثَبِّتْ أَقْدَامَكُمْ!
- (٢) وَ مَا تُتَفَقَّهُوا مِنْ خَيْرٍ فَإِنَّ اللَّهَ بِهِ عَلِيمٌ!
- (٣) قَالَ الْإِمَامُ عَلِيُّ (ع): إِذَا نَمَّ الْعَقْلُ نَقَصَ الْكَلَامُ!
- (٤) مَا سَخِرَ سَعِيدٌ مِنَ الَّذِينَ كَانُوا جَنَبَهُ!

١٧- عَيْنَ مَا لَيْسَ فِيهِ اسْمُ الْمَكَانِ:

- (١) هَذِهِ الْمَكَاتِبُ مُجَهَّزَةٌ لِقِرَاءَةِ الْكُتُبِ!
- (٢) يَذْهَبُ جِيرَانُنَا إِلَى مَتَجَرِّ كَبِيرٍ لِشِرَاءِ الْمَلَابِسِ!
- (٣) الْبُسْتَانُ مَكَانٌ يَغْرَسُ فِيهِ الْمُرَارِغُ الْأَشْجَارُ!
- (٤) مَنْ بَعَثْنَا مِنْ مَرْقَدِنَا هَذَا مَا وَعَدَ الرَّحْمَنُ!

١٨- عَيْنَ مَا لَيْسَ فِيهِ اسْمُ التَّفْضِيلِ:

- (١) تَفَكَّرْ سَاعَةً خَيْرٌ مِنْ عِبَادَةِ سَبْعِينَ سَنَةً!
- (٢) الْكَسْبُ مِنَ الْحَلَالِ أَفْضَلُ الْأَعْمَالِ!
- (٣) جَالِسُ الْأَفْضَالِ وَ اجْتِنَابُ الْأَرَاذِلِ!
- (٤) وَ مَا تَفَعَّلُوا مِنْ خَيْرٍ يَعْلَمَهُ اللَّهُ!

١٩- عَيْنَ «مَنْ» لَيْسَ شَرْطِيًّا:

- (١) مَنْ يُحَاوِلُ كَثِيرًا يَصِلُ إِلَى هَدَفِهِ!
- (٢) مَنْ صَبَرَ حَصَلَ عَلَى النَّجَاحِ فِي حَيَاتِهِ!
- (٣) مَنْ نَصَرَ اللَّهُ يَنْصُرْهُ وَ يُثَبِّتْ أَقْدَامَهُ!
- (٤) مَنْ سَأَلَ الْمَعْلَمَ وَ اسْتَمَعَ إِلَى جَوَابِهِ بِدَقَّةٍ!

٢٠- عَيْنَ الصَّحِيحِ عَنِ جَوَابِ الشَّرْطِ:

- (١) مَنْ فَكَّرَ قَبْلَ الْكَلَامِ سَلِمَ مِنَ الْخَطَأِ (فَكَرَ)!
- (٢) وَ مَنْ يَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ فَهُوَ حَسْبُهُ (يَتَوَكَّلْ)!
- (٣) مَنْ قَرَأَ دَرُوسَهُ جَيِّدًا وَ نَجَحَ فِي الْإِمْتِحَانِ (نَجَحَ)!
- (٤) مَا تَرَزَّعَ فِي الدُّنْيَا تَحَصَّنَ فِي الْآخِرَةِ (تَحَصَّنَ)!